

méer dan een netwerk infrastructuur
voor (basis)scholen

Stichting SchoolLan

Jaarverslag 2004

Jaarverslag 2004 Stichting SchoolLan

Bestuur Stichting SchoolLan:

Teus Hagen (voorzitter), Kees Keijzers (secretaris), Wytze van der Raaij (penningmeester).

Directie Stichting SchoolLan:

Ruud Suk (directeur tot 1 augustus 2004).

Het Algemeen Bestuur van Stichting SchoolLan is in de eerste helft van 2004 eens in de ca 6 weken in vergadering bijeen geweest. In de tweede helft van 2004 is het bestuur eens in de twee maanden bijeen geweest.

De periode tot april werd vooral gekenmerkt door een poging meer PR te verkrijgen voor SchoolLan en mislukte pogingen om voldoende inkomsten te verwerven voor een mogelijke doorstart na de zomer, mogelijk in samenwerking met derden.

De periode van april tot de zomer werd gekenmerkt door een zoektocht om SchoolLan scholen bij derden onder te brengen en SchoolLan als concept te doen voortleven. Hierbij is onder andere contact gezocht met IBM, KPN, en is samen met ICT op School (innovatie funding) gezocht naar een coöperatief verband met QLICT, Station to Station, en TOWN. Aanvankelijke interesses van IBM en KPN bleken niet houdbaar, QLICT en Station to Station bleken uiteindelijk alleen interesse te hebben in de overname van klanten.

Tenslotte zijn de ondersteunende activiteiten vanuit Arnhem per 1 augustus gestopt. Wel is met enorme inspanning vanuit het bestuur de SchoolLan software, vrij voor iedereen, via een publiek toegankelijke server van de NLUUG ter beschikking gesteld. De huidige SchoolLan software is een op RedHat 7.3 gebaseerde Linux server met Windows (9X, 2000, XP) gebaseerde werkstation-software infrastructuur voor ICT ondersteuning op basisscholen. Deze release wordt momenteel door een twintigtal scholen van Stichting Prima en een school in Eindhoven gebruikt.

Na de zomer en na het stoppen van de ondersteunende activiteiten voor SchoolLan via de vestiging in Arnhem is het roer ten aanzien van SchoolLan omgegooid en is energie besteed aan de oprichting van een platform voor Open Source activiteiten rond SchoolLan voor basisscholen. Een artikel in *Computable* luidde de oprichting van het Platform in. Eind 2004 namen de volgende bedrijven deel: First Alternative in Delft, Kei Groep in Groningen, Stichting Prisma in Helden, Siceroo in Amsterdam, en de Haan Consultancy in Eindhoven. Paradigit in Eindhoven toonde belangstelling maar had net een eigen oplossing gebouwd. Het Platform is begonnen met een onderzoek of SchoolLan een gemeenschappelijke basis zou kunnen vormen voor serviceverlening bij basisscholen en Open Source software ondersteuning voor en door basisscholen. Eind 2004 was nog niet duidelijk of het Platform voldoende momentum zou krijgen.

Laatste periode van Stichting SchoolLan Arnhem operationele activiteiten

Gedurende 2003 zijn er veelbelovende voorspellingen gedaan door de directie van Stichting SchoolLan t.a.v. de technische ontwikkeling van de SchoolLan software, mogelijk marketing succes en de aantallen met basisscholen af te sluiten contracten voor computerbeheer. Deze contracten waren cruciaal om Stichting SchoolLan zo niet per 1 januari 2004, dan toch in ieder geval per medio 2004 self-supporting te maken. Begin 2004 bleek dat de organisatie op enkele belangrijke punten faalde:

1. Het ontwikkelwerk voldeed nog steeds niet aan eisen van professionaliteit. De in 2002 reeds beloofde installatie-release werd voortdurend uitgesteld en bleek bij externe evaluatie vol wezenlijke fouten te zitten. De ontwikkelaars bleken niet op een lijn te zitten en onderling slecht te communiceren.
2. Marketing-acties die in 2003 waren afgesproken, werden niet of onvoldoende in uitvoering gebracht. De medewerker die speciaal voor marketing was aangenomen, bleek vooral met ontwikkelwerk bezig te zijn. De ideeën van betrokkene en die van de directeur verschilden te veel.
3. Contracten met scholen bleken niet getekend en/of bleken voor veel lagere bedragen afgesloten te zijn dan afgesproken (soms zelfs zonder duidelijke redenen onder de kostprijs). In december 2003 werd nog aangekondigd dat voor het schooljaar 2003-2004 inkomsten verwacht werden van € 61.000 (uit contracten te tekenen in januari) + € 89.000 (uit contracten te tekenen tussen januari en juli). Hoewel dit niet meer dan de helft van het benodigde bedrag zou zijn, bleek dat zelfs deze cijfers in de verste verte niet gerealiseerd konden worden.

Het bestuur besloot daarom tenslotte tot een aantal maatregelen:

1. Financieel

De directeur werd meegedeeld dat de arbeidscontracten niet langer dan tot 31 juli verlengd konden worden. Hem werd gevraagd dit te communiceren naar de betrokkenen.

De marketing medewerker besloot zelf in januari afscheid te nemen van de organisatie.

2. Ontwikkeling

Om het maximum aan ontwikkeling te halen uit de resterende tijd, werd afgesproken dat:

1. De directeur met korte tussenpozen over de vorderingen en financiële situatie zou rapporteren aan de voorzitter;
2. Er een wekelijkse technische meeting zou zijn met alle ontwikkelaars in aanwezigheid van een van de bestuursleden.

3. Marketing

Er werden een aantal acties gestart om te proberen alsnog scholen te vinden die bereid waren om SchoolLan in te voeren. Als dit succes zou hebben, zou het makkelijker worden om de activiteiten van SchoolLan elders onder te brengen. Een aantal van deze acties waren:

1. Aantrekken van een inhoudelijk deskundige die freelance (wegens gebrek aan middelen) SchoolLan zou verkopen (verkopen in de ondersteunende zin: installatie en beheer services). Deze deskundige haakte af na bestudering van programmatuur en documentatie.
2. Gratis PR d.m.v. artikelen in vakbladen. Hier werden kleine successen geboekt maar auteurs waren terughoudend zolang er geen werkende installatie-CD beschikbaar was.
3. Verbeteren van de website. Het maken van uitgebreide gebruikersdocumentatie welke ook op papier gepubliceerd kon worden.
4. Aantrekken van een betaalde opbelkracht die alle scholen in een wijde cirkel rond Arnhem moest bellen. Het resultaat was teleurstellend: slechts 20% van de gebelde scholen vroeg nadere informatie (CD) en 0% ging over tot een gesprek over de mogelijke invoering van SchoolLan. De opbelkracht werd pas laat aangetrokken. De financiële ruimte speelde een beperkende rol voor betere en meer acties.
5. Contact opnemen met een aantal grote prospects door directeur en voorzitter. Dit leek veelbelovend maar had uiteindelijk geen succes. De redenen variëren: langzame

- beslissingstrajecten, dubbele agenda's (toch liever het eigen systeem doorzetten omdat daar banen aan vastzitten), onvoldoende vertrouwen in het voortbestaan van Stichting SchoolLan.
6. Contacten aanknopen met onderwijsinstanties om meer bekendheid te geven aan de OSS (Open Source Software) mogelijkheden binnen het basisonderwijs. Dit is uiteindelijk door het bestuur opgepakt. Gebrek aan daadkracht van de benaderde onderwijsinstanties (ICT Directoraat en ICT op School) heeft dit doen falen.
 7. Ontwikkeling van een volledige CD met alle software, installatieprocedures etc. die naar enige duizenden scholen gestuurd zou worden. De CD is vrijwel helemaal (maar te laat) afgekomen. Met name was er resultaat door de technische inspanningen van voorzitter en penningmeester en acties van een van de technische medewerkers van SchoolLAN. Het oorspronkelijke distributie idee werd niet uitgevoerd omdat het inmiddels niet meer opportuun was en wegens gebrek aan middelen. Wel werd alle software en bijbehorende informatie op de website geplaatst en voor vrij gebruik beschikbaar gesteld via openbare distributie middelen.

4. Overnamekandidaten zoeken

Parallel aan genoemde acties, werd contact gezocht met bedrijven en instellingen die mogelijk de activiteiten en doelstellingen van SchoolLan zouden willen adopteren c.q. overnemen. De belangrijkste waren IBM, KPN, TOWN, QLICHT en HCC.

1. Met QLICHT (een organisatie die beheer op ~400 basisscholen in Oost Nederland doet) is uitvoerig gesproken op operationeel en directieniveau. Uiteindelijk bleek dat men wel wilde profiteren van OSS (Linux) maar niet bereid was om middelen te besteden aan verdere ontwikkeling in de OSS-gedachte.
2. IBM was geïnteresseerd, vooral omdat SchoolLan past in de OSS-strategie van het bedrijf. IBM heeft de software bekeken en is in het interne besluitvormingsproces ver gekomen. Uiteindelijk heeft men afgehaakt om twee belangrijke redenen:
 - a. IBM streeft naar een OSS-desktop en zet daarbij eerder in op een porting-lab voor basisschool software dan op een (SchoolLan) server.
 - b. IBM Nederland krijgt alleen fondsen als ook de Nederlandse overheid daadwerkelijk OSS stimuleert. Dat is niet het geval, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Duitsland waar de overheid (en dus ook IBM) grote bedragen voor OSS-stimulering ter beschikking stelt.
3. KPN was alleen geïnteresseerd indien de verwickelingen t.a.v. de ADSL onderwijsactie zouden mislukken.
4. TOWN en HCC waren wel geïnteresseerd maar de tijdsspanne was te kort.

5. Subsidie-aanvraag

Tot slot werd een laatste poging gedaan om de overheid te interesseren. Na eerdere negatieve ervaringen bij rechtstreekse aanvragen, werd nu de weg van subsidie ingeslagen. Via ICT op School werd, in een coöperatie met QLICHT, een aanvraag ingediend voor een NAP/ES (Nationaal Actieplan Electronische Snelweg) subsidie. Na alle onbegrip over OSS uit de weg geruimd te hebben, werd de aanvraag niet gehonoreerd wegens gebrek aan innovativiteit: de aanvraag betrof immers de verbetering van een bestaand systeem en niet een totaal nieuw concept.

6. Afbouw SchoolLan kantoor in Arnhem

Bij het ontbreken van middelen en overnamekandidaten, was er geen andere keus dan te stoppen met de operationele activiteiten van de stichting. Arbeidscontracten liepen eind juli 2004 af en werden niet verlengd. Het kantoor in Arnhem werd op 31 juli ontruimd. De inventaris werd voorzover mogelijk verkocht. De SchoolLan dienstverlening werd per 1 augustus 2004 beëindigd.

De SchoolLan server en software werden overgebracht naar en aangesloten op het NLnet netwerk, waarbij de voorzitter en de penningmeester zorgden voor de verdere continuïteit van de website, updates aan de software (samen met een fervente SchoolLAN gebruiker: Stichting Prisma) en de vrije beschikbaarstelling van de CVS-tree. De website werd gherstructureerd door Mark Overmeer van Markov Solutions.

Het dagelijks financieel beheer werd op 1 augustus 2004 door de penningmeester van de directeur overgenomen, waarbij acute liquiditeitsproblemen aan het licht kwamen als gevolg van achterstallige

belastingafdracht. Nader onderzoek door de penningmeester gaf aan dat ook na afwikkeling van alle openstaande lasten en vorderingen er een substantieel tekort zou resteren. Dit heeft geleid tot een verzoek aan Stichting NLnet om enerzijds de liquiditeitsproblemen op te lossen met een lening van in totaal 15.000 euro, en anderzijds garant te staan voor dekking van het uiteindelijke verlies over 2004.

Tot op het laatste moment zijn scholen die een SchoolLan beheercontract met de stichting waren aangegaan, geholpen met beheer en het beantwoorden van vragen door de SchoolLan medewerkers (voornamelijk in de regio Arnhem). Ruim op tijd conform de contractueel afgesproken tijdslimieten is aan de betrokken scholen meegedeeld dat de operationele activiteiten van de stichting per 1 augustus 2004 zouden stoppen en dat deze scholen voor het schooljaar 2004/2005 moesten uitzien naar een andere beheerleverancier. Voor deze mogelijke beheerders werden door SchoolLan een aantal suggesties meegegeven.

Een aantal van de scholen is doorgeshaald met SchoolLan in eigen of met ingehuurd beheer. Een flink aantal echter, met name in de regio Arnhem, heeft besloten een leverancier te kiezen die op een andere manier werkt.

SchoolLan Platform

In 2003 werd een begin gemaakt met het opzetten van een Gebruiker Advies Raad (GAR). Daarvoor werden scholen uitgenodigd die SchoolLan gebruikten of plannen hadden om het te gaan gebruiken. Het doel was om de gebruiker een stem te geven in de ontwikkelrichting van SchoolLan.

Na de beëindiging van de ontwikkelactiviteiten door de staf van Stichting SchoolLan, werd het idee gelanceerd om de ontwikkeling voort te zetten in een community van belanghebbenden gedefinieerd als: een platform van bedrijven welke beheer van basisschool-servers als hun business hebben. Voorwaarde voor deelname was dat elk deelnemend bedrijf de OSS-gedachte respecteert en daadwerkelijk ontwikkelbijdragen levert en deelt. Hoewel het aantal belangstellende bedrijven niet groot was (3 bedrijven die een significant aantal scholen bedienen, 1 bedrijf met enkele scholen en 1 bedrijf dat alleen donateur wilde zijn om de OSS-gedachte te promoten), was de start hoopgevend. De bedrijven waren toevallig gespreid over het land (Groningen, N-Holland, Z-Holland, Brabant, Limburg) en daardoor niet elkaars concurrenten. D.m.v. bijeenkomsten op locatie werden contacten gelegd, technische procedures vergeleken, platformen vergeleken en mogelijke ontwikkelrichtingen besproken. Ieder zag de voordelen van samenwerken in en zag dat de ander specifieke tools had ontwikkeld die uitstekend gedeeld zouden kunnen worden.

Het was eind 2004 nog niet duidelijk of het SchoolLAN Platform echt kans van slagen heeft.

Conclusies

Terugblikkend over de afgelopen vier jaar, en gelet op de forse financiële funding (dankzij subsidies van Stichting NLnet) en de grote geleverde inspanning, moeten we constateren dat deze niet in verhouding staat tot het resultaat: eind 2004 werkten slechts ongeveer 25 basisscholen met SchoolLan.

De vraag is welke oorzaken hiervoor aan te wijzen zijn:

1. Partijen

In eerste instantie was het organisatorisch concept om 3 partijen bij SchoolLan te betrekken:

1. Pabo's voor de ontwikkeling van onderwijs applicaties
2. ROC's voor helpdesk en beheer op de scholen
3. Scholen als mede-ontwikkelaar

waarbij Stichting SchoolLan als centrum van ontwikkeling en coördinatie zou functioneren.

Al snel bleek dat Pabo's te weinig kennis en geen interesse hebben. De ontwikkeling van OSS applicaties voor het basisonderwijs viel daarmee af. Het grote probleem van het ontbreken daarvan is toen niet, en door niemand, goed op waarde geschat.

ROC's blijken gevoelig te zijn voor mogelijkheden om inkomsten te verwerven, maar het opzetten van een verantwoord "professioneel" beheersysteem met en door hun leerlingen blijkt een trede te hoog. Te veel werd de server en helpdesk als een leeromgeving gezien, en dat was maar een (eenzijdig) deel van het doel. ROC's onderschatten teveel de eis dat de beheerservice moet zorgdragen voor het ononderbroken functioneren van ICT op de deelnemende basisscholen. Dit leidde tot slecht-werkende infrastructuur bij een groot aantal basisscholen. Basisscholen waren wel langdurig tolerant ten aanzien van het falen van serviceverlening. Slechts door grote (en onbetaalde) inspanningen van Stichting SchoolLan kon dit opgelost worden, waarna vastgesteld werd dat ook de tweede partij, de ROC (leer)dienstverlening afviel.

Een samenwerkingsverband van scholen als mede-ontwikkelaar kwam met name tot stand in Helden Panningen: Stichting Prisma. Daar was en is SchoolLan dermate succesvol dat hieruit een bedrijfje lijkt te ontstaan. Op een aantal andere plaatsen werden wel beginnetjes gemaakt, maar dat pakte vaak verkeerd uit: de "ontwikkelaars" bleken wel goedwillend maar vaak vanuit een eigen invalshoek die niet strookte, of zelfs concurreerde, met de basis van SchoolLan. Dit werkte dus eerder contraproductief dan efficiëntie-verhogend.

2. Opdracht aan de directeur van de Stichting

In eerste instantie (zie boven) was de opdracht aan de directeur om te ontwikkelen, coördineren en partijen (ROC's, basisscholen) te interesseren, eventueel d.m.v. startsubsidies. Omdat het doelgebied in heel Nederland lag, kostte alleen dit al teveel (reis)tijd.

Door slechte onderlinge communicatie tussen de SchoolLan staf onderling, een probleem dat pas veel later duidelijk werd, is veel tijd verloren.

Door het wegvallen van de ROC's, kwam bij de taakstelling ook het verlenen van beheerservice aan scholen. Omdat het product op dat moment nog niet af en stabiel was, kostte dat veel tijd van de ontwikkelaars en van de directeur zelf.

Al snel bleek dat het bij basisscholen vrijwel onmogelijk is om snel besluiten tot stand te brengen. Velen moeten meepraten en pas op het hoogste niveau (schoolbestuur of overkoepelende stichting van vele scholen) worden na lange tijd, kostbare informatievoorziening en veel heroverwegingen de definitieve besluiten genomen. Op dat niveau zou meer belangstelling voor strategische keuzes moeten zijn dan voor techniek. Het bleek dan ook dat het bijna niet mogelijk was om alleen SchoolLan te verkopen: men verwacht een leverancier met een (vaag gedefinieerde) totaaloplossing, die moet voldoen aan verder

onbeargumenteerde keuzes zoals een Windows platform en Windows gebaseerde werkstations. Dit was te hoog gegrepen voor de stichting.

Er is wel een strategie uitgezet om samen te werken met hardware-leveranciers, maar dat is niet van de grond gekomen.

De directeur bleek ook aan PR te moeten doen, wat inhield: geven van lezingen, papieren info-materiaal produceren, website onderhouden en meer.

Daarnaast diende hij de financiën te managen, contracten te maken en zijn organisatie, ook qua personeel, te besturen.

Alle bovenstaande activiteiten samen zijn te veel voor een (1) directeur, zelfs voor een goede.

Desalniettemin is er reden van kritiek: veel informatie is te laat op bestuursniveau gebracht. De voorstelling van zaken aan het bestuur, met name de contacten en de contracten, bleek systematisch veel te rooskleurig. Zijn bedrijfsachtergrond blijkt niet geresulteerd te hebben in bedrijfsinzicht: businessplan, financiële forecasts en verantwoording, kosten-baten analyse bij contracten: allemaal te hoog gegrepen.

Het bestuur kan verweten worden dat het niet eerder en harder heeft ingegrepen. Te langdurig is geprobeerd om d.m.v. hulp en bijsturing tot resultaat te komen.

Het is zeer twijfelachtig of een betere bemensing tot een ander en positiever resultaat geleid zou hebben (zie ook de andere punten uit dit hoofdstuk). Basisscholen is een gecompliceerd en niet efficiënt aan te pakken marktsegment.

3. Het SchoolLan concept

Het concept van SchoolLan was en is een server gebaseerd op OSS, zo compleet mogelijk uitgerust met netwerk diensten, en met name met Windows-PC's als werkstations, die eenvoudig en snel op afstand geïnstalleerd en beheerd worden. Het OSS OS platform zou met haar zeer uitgebreide mogelijkheden een goede basis zijn voor verdere OSS gebaseerde applicatie software.

Het in het oog springende punt zijn de Windows-werkstations: voor een school is het meestal niet duidelijk wat het verschil is met een situatie met een Windows-server in plaats van de Linux server: Immers: de gebruiker merkt geen verschil. Ook voor het schoolmanagement is er niet veel verschil: de licentiekosten zijn niet erg verschillend omdat de MS-licenties voor het onderwijs erg goedkoop zijn.

In feite is SchoolLan daardoor eerder interessant voor een beheerservice verlenend bedrijf dan voor een school. Het bedrijf kan waarschijnlijk met minder middelen meer scholen bedienen. De ingang voor promotie van SchoolLan is daardoor naar alle waarschijnlijkheid eerder het bedrijfsleven en niet de scholen.

Financiën

Stichting SchoolLan kon haar activiteiten en projecten uitvoeren door het verkrijgen van subsidies van particuliere en overheidsinstellingen. Op basis van het eind 2002 opgesteld businessplan werd in 2003 begonnen met het verlenen van diensten aan scholen, met de bedoeling om hiermee uiterlijk medio 2004 de lopende kosten van de stichting volledig te dekken, zonder afhankelijkheid van subsidies.

De facto was Stichting NLnet in 2004 opnieuw de enige sponsor van SchoolLan, voor een bedrag van EUR 110.000. Hierop kwam een bedrag van EUR 5.377 in mindering dat in 2003 al geboekt was als voorschot op de in 2004 te ontvangen subsidie. In totaal is van Stichting NLnet EUR 680.800 aan subsidies ontvangen over de periode 2001 – 2004.

De totale baten over 2004 bedroegen € 124.900, terwijl de totale lasten uitkwamen op € 132.292.

De inkomsten uit dienstverlening (over de periode januari t/m juli 2004) bedroegen slechts € 13.669, waarmee het beoogde doel van kostendekkend werken in de verste verte niet te bereiken was. Door de tijdelijke arbeidscontracten met het personeel niet te verlengen en het kantoor op 31 juli 2004 te sluiten, is een financieel debacle afgewend. Niettemin is het boekjaar 2004 beëindigd met een negatief financieel resultaat van € 7.392. Omdat Stichting SchoolLan niet over reserves beschikte, betekent dat effectief een negatief eigen vermogen van € 7.392 per ultimo 2004. Dankzij een lening en financiële garantie van Stichting NLnet is het mogelijk om in 2005 deze positie naar nul af te wikkelen. Maar er resteren geen financiële middelen voor substantiële SchoolLan activiteiten in 2005.

De salarisadministratie was per 1 januari 2004 ondergebracht bij D&D Consultancy te Velp. Deze firma verzorgde tevens de loonbelasting aangiften. Ook de financiële administratie, het verzorgen van BTW aangiften en het samenstellen van de jaarrekening 2004 was opgedragen aan D&D Consultancy. De jaarrekening is een separaat document bij dit jaarverslag.

Nijmegen, 14 oktober 2005
Bestuur Stichting SchoolLan